

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Bf.II.478/2009/8.sz.

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság Debrecenben, a 2009. november 23-án megtartott nyilvános ülés alapján meghozta és kihirdette az alábbi

ítéletet:

Az emberölés bűntette miatt vádlott ellen indított büntetőügyben a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 2009. május 19-én kihirdetett 19.B.548/2007/34. számú ítéletét megváltoztatja a következők szerint.

A vádlott cselekményét a Btk.166.§ (1) bekezdése és a *(2) bekezdés d) pontja* szerinti emberölés bűntettének minősíti.

A szabadságvesztés tartamát 12 (tizenkettő) évre súlyosítja azzal, hogy a főbüntetést fegyházban kell végrehajtani. Egyben a közügyektől eltiltás mellékbüntetés tartamát 10 (tíz) évre emeli.

A Hajdú-Bihar Megyei Rendőr-főkapitányságon 82/2007.számon tárgynyilvántartásba vett 1-6./ sorszám alatti bűnjelek - sértetti ruhaneműk - lefoglalását megszünteti, és azok megsemmisítését rendeli el, mellőzve a fenti dolgok iratok melletti kezelésére vonatkozó első fokú rendelkezést.

Egyebekben az első fokú ítéletet helybenhagyja.

A szabadságvesztés tartamába beszámítja a vádlott által az első fokú ítélet kihirdetésétől a mai napig előzetes fogva tartásban töltött időt.

A másodfokú eljárásban 7500 (hétezer-ötszáz) Ft - az államot terhelő - bűnügyi költség merült fel.

Indokolás:

A Hajdú-Bihar Megyei Bíróság a rendelkező részben írt határozatával vádlott neve vádlottat a Btk.166.§ (1) bekezdése szerint minősülő (alapeseti) emberölés büntette miatt 8 év 2 hónap börtönre és 8 év közügyektől eltiltásra ítélte.

A szabadságvesztés tartamába beszámította a vádlott által előzetes fogva tartásban töltött időt. Rendelkezett továbbá a lefoglalt bűnjelekről és a bűnügyi költség viseléséről.

Az ítélet ellen az ügyész a vádlott terhére, a büntetés súlyosítása érdekében, a védő pedig a büntetés enyhítése céljából jelentett be fellebbezést.

A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség a Bf.391/2008/4-I. számú átiratában a súlyosításra irányuló ügyészi jogorvoslatot fenntartotta. Álláspontja szerint azonban a vádlott cselekménye a Btk.166.§ (2) bekezdés d) pontja szerint a különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés büntettét valósította meg. Erre figyelemmel a vádlott szemben hosszabb tartamú fegyházbüntetés kiszabását, egyéb részekben az első fokú ítélet helybenhagyását indítványozta.

Képviselője a nyilvános ülésen az átiratban foglaltakkal egyezően a minősítés megváltoztatására és a büntetés súlyosítására tett indítványt.

A védő a másodfokú nyilvános ülésen az első fokú ítélet helybenhagyását indítványozta.

Az ügyészi fellebbezés, illetve a fellebbviteli főügyész észrevétele alapos, míg a védelmi jogorvoslat alaptalan.

A bejelentett fellebbezések folytán az ítélőtábla az elsőfokú bíróság ítéletét és az azt megelőző eljárást a Be.348.§ (1) bekezdés értelmében teljes terjedelemben felülbírált, mely során megállapította, hogy a megyei bíróság a bizonyítási eljárást a perrendi szabályok megtartásával folytatta le.

A bizonyítás törvényessége kapcsán, dr. orvos szakértői eljárásával kapcsolatban azonban indokolt a következők megjegyzése. Nevezett orvos szakértő a helyszíni halottszemlén részt vett, ezért vizsgálni kellett, hogy esetében a Be.103.§ (1) bekezdés b) vagy d) pontjában írt kizárási ok nem áll-e fenn.

Az orvos szakértő a bíróság hivatalos tudomása szerint nem a nyomozó hatóság tagja, ekként a nyomozó hatóság tagjaként nem járhatott el, ezen túlmenően a nyomozó hatósággal alkalmazotti vagy szolgálati viszonyban sem áll. A szemle jegyzőkönyve ugyan a szemlebizottsági tagok alatt tünteti fel, mely nyilvánvalóan helytelen jegyzőkönyvvezetés, de nem változtat azon a tényen, hogy dr. nem rendőrségi szakértő, ezért a Be.103.§ (1) bekezdés b) pontjában írt kizárási ok nem állapítható meg.

A szakértő a szemlén ugyan tett megállapítást a halál okára és idejére nézve, azonban az iratok alapján rögzíthető, hogy a halál beálltát nem ő, hanem a helyszínre hívott dr. orvos állapította meg, így a Be.103.§ (1) bekezdés d) pontjába foglalt kizárási ok sem valósult meg. Megjegyzi ugyanakkor az ítélőtábla a nyomozó hatóság eljárásával kapcsolatban, hogy célszerű pontosabb jegyzőkönyvvezetés mellett megjelölni, hogy független, a hatósággal szolgálati viszonyban nem álló szakértő jár el. Ezért a szakértőt nem a szemlebizottsági tagok között, hanem külön részen indokolt jelezni a szemlét leíró okiratban.

Az elsőfokú bíróság ügyfelderítési kötelezettségének eleget téve alapvetően megalapozott tényállást állapított meg, mely csak kisebb részben volt hiányos és tért el, elsősorban leírási hibák miatt az iratok tartalmától.

A Be.351.§ (2) bekezdés b) és c) pontjában írt megalapozatlanság a másodfokú eljárásban kiküszöbölhető volt.

Az ítélet tábla a tényállást a Be.352.§ (1) bekezdés a) pontja alapján az alábbiak szerint egészíti ki, illetve helyesbíti.

- Az 5. oldal 4. bekezdésében a vádlott vezetékneve helyesen: .
- A 6. oldal 4. bekezdésében az időpont helyesen 16 óra 30 perc körül.
- A 6. oldal 5. bekezdés első sorában az időpont: kb.21 órakor.
- A 7. oldal 3. bekezdésének első sorában a mondatrész helyesen:" a vádlott hastájékán szúrta".
- A 7. oldal 4. bekezdésében írtakat mellőzi és helyette e bekezdésben az alábbiakat állapítja meg. A melléképületben a vádlott a késsel ismét a sértettre támadt és őt a felsőtestén közepes, illetve nagy erővel több ízben, a mellkasán, valamint a hátán is kétszer megszúrta. Összesen a vádlott legalább 9 esetben szúrta meg a sértettet a késsel, mellyel összességében 13 rendbeli - szúrt és metszett - sérülést okozott. A melléképületben történt bántalmazás során a sértett hátán fekvő testhelyzetben a helyiségben lévő ágyra került. A szúrásokat látta az oda bemenő , majd a szintén odaérkező azt észlelte, hogy a vádlott kihúzza az alatta az ágyon fekvő sértett felsőtestéből a kést.
- A 9. oldal 3., a vádlott tudattartalmára vonatkozó bekezdését a tényállásból mellőzi és a jogi indokolás részének tekinti.

A tényállás kiegészítése, helyesbítése az orvos szakértői vélemény, a helyszíni szemle, a rendőri jelentések adatain, valamint és tanúvallomásán alapszik.

A fentiekből is kitűnően a tényállás gerincét alkotó, a büntetőjogi főkérdésekben megállapított tények megalapozottak. A részleges megalapozatlanság a már vázoltak szerint kisebb leírási hibákból, hiányosságokból eredt. Kétségtelen, hogy jelentéktelennek tűnhet az elírások másodfokú korrekciója, ugyanakkor azok észlelés esetén nem maradhatnak helyesbítés nélkül, figyelemmel az ítélet rendkívül fontos közokirati jellegére, ezen belül a tényállás relevanciájára.

A tényállás revíziója során ugyanakkor két érdemi kérdésre is rá kell mutatni.

Az első fokú ítélet 7. oldalának 4., kulcsfontosságú bekezdése, mely az elkövetési magatartás lényegét foglalja össze, úgy jelenik meg a határozatban, mint és tanú által észlelt történés. Kétségtelen, hogy a tanúk az eseményeket részben látták közvetlenül, ugyanakkor a tényállásnak nem a tanúk észlelési oldaláról, hanem objektíven kell múlt időben tartalmaznia az eseményeket, ezért vált szükségessé az idézett tényállásrész pontosítása, illetve az orvos szakértői bizonyítás alapján a kiegészítése.

A másik lényeges helyesbítés a vádlotti tudattartalomra vonatkozó rész tényállásból mellőzése. A megyei bíróság helyesen foglalt állást a vádlott egyenes ölési szándékáról, a vádlotti szándék rögzítése és elemzése azonban a töretlen bírói gyakorlat szerint nem a tényállás része, hanem a jogi indokolásé. A tényállásnak kizárólag a megtörtént események leírását kell tartalmaznia, jogi kategóriák tényállásba foglalására nincs lehetőség.

A kiegészítéssel és helyesbítéssel a tényállás teljes mértékben megalapozottá vált és a Be.352.§ (2) bekezdése értelmében a másodfokú ítélezés alapját képezte.

A megyei bíróság az ügyben a lényeges bizonyítékokat megvizsgálta és azokat igen részletesen, alaposan, a logika szabályai szerint törvényesen értékelte. Megvizsgált minden olyan adatot, körülményt, melyek a büntetőjogi főkérdések helyes eldöntéséhez szükségesek. Ítélete rendelkezéseinek meggyőző indokolást adott, melyben foglaltakkal a másodfokú bíróság is egyetértett.

E körben indokolt azonban az ítélezési gyakorlat egységesítése érdekében az alábbiak kiemelése.

Az elsőfokú bíróság a perrendi szabályok, a védelmi jogokat érintő rendelkezések szem előtt tartásával megalapozottan rekesztette ki a bizonyítékok közül a terhelt 2007. július 3-án a Rendőr-főkapitányságon tett vallomását. A vádlott a kihallgatás idején közepes fokban ittas volt, védőjét nem értesítették, ezért a vallomás felhasználásának a törvényesség és a garanciális terhelti jogok biztosítása miatt valóban nincs helye a Be.78.§ (4) bekezdésének utolsó fordulatainak előírása szerint. Értелеmszerűen a későbbi vallomások azon része, melyek visszautalnak fenntartás formájában az első vallomásra, szintén nem képezhetik a tényállás alapját a jelzett eljárási okból. Ennek ellenére a megyei bíróság az ítélet indokolásában részletesen felhívta a kirekesztett vallomás tartalmát, melyre az eljárási szabálysértés miatt nincs perjogi lehetőség és kétségtelen is. E vallomás tartalmát ezért a másodfokú bíróság az indokolásból mellőzi annak megjegyzésével, hogy az ítélet indokolásában elég a tényállás megállapítása szempontjából releváns vallomások lényegének összegzése, rögzítése, következésképpen elkerülendő a nyilatkozatok jegyzőkönyvi részletességű megjelenítése, mely megnehezíti a határozat áttekinthetőségét.

A megyei bíróság törvényesen vont következtetést a vádlott bűnösségére. Tévedett azonban akkor, amikor a vádlott cselekményét nem a Btk.166.§ (1) bekezdése és a (2) *bekezdés d) pontja* szerint különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés bűntettének minősítette. E minősített eset ugyanis megállapítható a következő okok miatt.

Azt helytállóan ismerte fel - és erre nézve igen részletes, alapos indokolást adott - az elsőfokú bíróság, hogy a vádlott egyenes ölési szándékkal cselekedett. A különös kegyetlenség megvalósulása szempontjából azonban eltúlzott jelentőséget tulajdonított a

sértett által átélhető traumának, szenvedésnek és figyelmen kívül hagyta azon objektív, tárgyi oldali bűncselekményelemeket, melyek tükrében a súlyosabb minősítés megállapításának van helye.

A vádlott egy veszélyes eszközzel, több mint tíz esetben sebezte meg, többször életfontosságú test tájékon a sértettet. Számára esélyt sem adva lényegében kivégezte. A kitartó szándék, az elkövetési magatartás brutalitása, a sérülések száma és súlyossága folytán megalapozottan vonható következtetés az elkövető embertelenségére. A különös kegyetlenséggel elkövetés minősítő körülmény helyes megítélésénél elsősorban emberiség, erkölcsi szempontok az irányadók. A vádlotti tett ezért attól függetlenül különös kegyetlenséggel elkövetett, hogy a sértett hamar bekövetkező eszméletvesztése és halála miatt szubjektíve nem érezhetett jelentősebb szenvedést, a sérülések azonban ilyen kín okozására objektíve feltétlen alkalmasak voltak.

A kifejtettek miatt ezért az ítélet tábla - maradéktalanul egyetértve a fellebbviteli főügyészség átiratában foglaltakkal - a minősítést megváltoztatva a vádlott cselekményét különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés büntetékének minősítette.

Az elsőfokú bíróság a büntetés kiszabása során irányadó körülményeket alapvetően helyesen feltárta. Mellőzendő azonban az enyhítő tényezők közül az időmúlás. A követett bírói gyakorlat szerint minél súlyosabb az elbírált bűncselekmény, annál hosszabb az az idő, amely enyhítőként értékelhető [Bkv.56.III.10.]. A minősített emberölés miatt marasztalt vádlottnál a két és fél éves időmúlás - figyelemmel a büntett büntetési tételére és el nem évülő voltára - súlytalan, a büntetést nem enyhítheti. A minősítés szükséges változtatása folytán ugyanakkor a gátlástalan elkövetési mód nem súlyosít, mert e tény már értékelésre került a különös kegyetlenséggel elkövetés minősítő körülmény megállapításakor.

A megyei bíróság a vádlottal szemben eltúlzottan enyhe büntetést szabott ki, mely még alapeseti emberölés büntette mellett sem szolgálná megfelelően a büntetési célokat. A vádlott előélete, életvitele, a minősítés súlyosítása miatt, a tett arányos büntetés elvei szerint ezért a másodfokú bíróság az ügyészi fellebbezést alaposnak találva a szabadságvesztés tartamát 12 évre súlyosította, mely főbüntetés már alkalmas az egyéni és az általános megelőzés biztosításához. A főbüntetést a Btk.42.§ (2) bekezdés 2. pontja szerint - mivel az emberölés súlyosabban minősülő esete miatt került kiszabásra - fegyházban kell végrehajtani. Emellett az ítélet tábla a közügyektől eltiltás időtartamát a főbüntetéshez igazodóan szintén felemelte.

A főbüntetés tartamát illetően megjegyzi az ítélet tábla, hogy perbírósági ítéletben ilyen hosszú tartamú szabadságvesztésnél a követett bírói gyakorlat szerint indokolatlan az egész évek mellett ilyen rövid tartamú hónap (2 hónap) megállapítása. Ilyen formájú tartam rendszerint az összbüntetési határozatban tipikus, de a peres ügyekben lehetőség szerint elkerülendő.

A súlyosítás indokoltsága miatt az első fokon kiszabott büntetés túl súlyosnak értelemszerűen nem tekinthető, ezért enyhítése szóba sem kerülhetett.

Az ítéletnek az előzetes fogva tartás beszámítására, a lefoglalt bűnjelekre és a bűnügyi költség viselésére vonatkozó rendelkezései a jogszabályoknak megfelelnek.

Egyes bűnjeleket érintő döntés, figyelemmel az időközbeni eljárásjogi normaváltozásra is, azonban változtatást igényel. A megyei bíróság az elhalt sértettől biztosított szennyezett ruházat iratok melletti kezelését rendelte el, hivatkozva a BH.2008.296. számú eseti döntésre.

2009. augusztus 13-tól azonban új eljárásjogi helyzet állt elő, mely alapján a hivatkozott döntésben foglaltak már nem tarthatók. A Be.159.§ (9) bekezdésének új rendelkezése szerint, ha a dolog lefoglalására nem az elkobzás, illetőleg vagyonelkobzás biztosítása érdekében került sor, és a lefoglalt dolgot szakértő már megvizsgálta, újabb szakértő kirendelését az arra jogosultak nem érték, és további szakértői vizsgálatot a bíróság, az ügyész és a nyomozó hatóság sem tart indokoltnak, a lefoglalást meg kell szüntetni.

Jelen esetben a sértetti ruházat szakértői vizsgálata nem indokolt, ilyen bizonyítást az érdekeltek sem indítványoztak és azt az ítéletábra sem tartja szükségesnek. Az előbb idézett törvényi rendelkezés értelmében ezért a lefoglalást meg kellett szüntetni, a tárgyak iratok melletti kezelésének nincs helye.

A lefoglalás megszüntetésekor a Be.155.§ (2)-(8) bekezdésében előírtak szerint a dolog sorsáról rendelkezni kell. A jogosultak által nem igényelt, különösebb értékkel nem bíró, vérrel és más biológiai anyaggal szennyezett fertőzésveszélyes dolgokat az ítéletábra a Be.155.§ (8) bekezdésének megfelelően megsemmisíteni rendelte.

A hivatkozott eseti döntésre alapított első fokú rendelkezés kapcsán megjegyzendő végül, hogy a szennyezett tárgyak irat melletti kezelésének egyébként sem lettek volna meg a személyi-tárgyi előfeltételei, ekként még a jogszabályváltozás előtt is indokolt lett volna a bűnjeleket érintő döntés megváltoztatása. Nem igényel különösebb indokolást, hogy a holttestről biztosított véres és széklettel szennyezett dolgokat a periratok mellett az irattárban nem lehet kezelni.

Mindezekre figyelemmel a Debreceni Ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a szükséges részben a Be.372.§ (1) bekezdés alapján megváltoztatta, míg helytálló rendelkezéseit a Be.371.§ (1) bekezdés alkalmazásával helybenhagyta.

Az első fokú ítélet kihirdetésétől a másodfokú elbírálásig a vádlott által előzetes fogva tartásban töltött időnek a főbüntetésbe történő beszámítása a Btk.99.§ (1) bekezdésén alapszik.

A másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költséget a Be.381.§ (1) bekezdése alapján állapította meg azzal, hogy a kirendelt védő költségét a Be.74.§ (3) bekezdése alapján, a vádlottnak engedélyezett személyes költségmentesség folytán az állam viseli.

Debrecen, 2009. november 23.

Dr. Kardos Sándor sk.	Háger Tamás sk.	Gömöri Olivér sk.
a tanács elnöke	előadó bíró	bíró

ZÁRADÉK: A Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 19.B.548/2007/34. számú ítélete a másodfokú határozatban írt változtatással a mai napon jogerőre emelkedett és végrehajthatóvá vált.

Debrecen, 2009. november 23.

Dr. Kardos Sándor sk.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül
tisztviselő